ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
БІЛІКТІЛІК АРТТЫРУДЫҢ ҰЛТТЫҚ ОРТАЛЫҒЫ «ӨРЛЕУ» АҚ
Ақтөбе облысы бойынша педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты

“Бейнелеу өнері және сызу сабақтарында оқушылардың визуалды мәдениетінің инновациялық технологиялар арқылы дамыту”

/06.02-17.02.2017ж./

Дюзелбаева Г,УАлға ауданы Ақырап негізгі мектебі.

Тақырыбы:

Сәндік-қолданбалы өнер арқылы оқушыларды ұлттық құндылықтарға тәрбиелеу

Мақсаты:

Сәндік қолданбалы өнер түрлерімен таныстыру. Оқушыларды ұлттық салт - дәстүрге, ұлттық өнер ерекшеліктеріне деген қиялын дамыту, сәндік бұйымдарды дұрыс бейнелеуге баулу және отансүйгіштікке тәрбиелеу.

Міндеті:

- Қазақтың сәндік-қолданбалы өнері жайлы білу;
- Ұлттық қолөнерді қастерлеу ;
- Сәндік-қолданбалы өнер түрлері;
- Тоқыма тоқу өнері.

Өнерлінің алтыны қолында,
байлығы жатыр жолында...

Кіріспе

Қазақ халқының ұлттық қолөнері- бұрынғы өткен бабаларымыздан бізге жеткен асыл мұра. Асыл мұраны, тарихымызды, көне мәдениетімізді қастерлеу, өркендету және жалғастыру- әрбір ұрпақ үшін қасиетті парыз.

Өйткені онда ғасырлар бойы қалыптасқан ұлттық ерекшелік, форма, ою-өрнектер ғана емес, сондай-ақ салт-дәстүріміз, тарихымыз халықтық мінезіміз қалыптасқан.

Қазақтың тұңғыш суретшісі Ә.Қастеевтің: «Мен өнерді таудың бұлағынан, қойдың құлағынан, ешкінің мүйізінен, әжемнің киізінен үйрендім» деуі содан болса керек.

Негізгі бөлім

Сәндік қолданбалы өнер деп тек қана практикалық жағынан емес, эстетикалық мәні жағынан да маңызды дайындалған және көркем жасалған өндірістік немесе қолөнер арқылы өмірге келген көркем туынды жасауды айтады.

Сәндік қолданбалы өнерді әзірлеу үшін мынадай материалдарды қолданады: ағаш, сүйек, тас, әйнек, табиғи және жасанды заттар.

Сәндік қолданбалы өнердің түрлері:

* керамика (фарфор),
* әйнек (ыдыстар, құмыра, мозайкалар),
* көркем оймыш (ағаш, тас, сүйек,пластмасса),
* металдан жасалған көркемдік бұйымдар (зергерлік бұйымдар),
* жиһаздар (сәндік маталар, киімдер),
* ойыншықтар.

Зергер

Ұста

Қолөнермен айналысатын адамдарды төрт топқа бөлуге болады

Існер

Шебер

Ісмер – ұлттық киімдер тігумен айналысатын, қолынан іс келетін адамдар

<u>Ұста</u> – қару – жарақ, ер – тұрман, сауыт – сайман жасаумен шұғылданатын адам

Шебер – ағаштан әртүрлі бұйымдар жасайтын адам

Зергер – алтынмен аптап,күміспен алқа, сырға білезік жасайтын адам

Зертеудің мақсаты:

Халқымыздың ұмтылып бара жатқан мәденей мұрасы – тоқма өнерін жаңғырту және халқымыздың ежелден келе жатқан көне де, ізгі дәстүрі арқылы қазіргі заманымызға лайықты сапатүр беріп қолөнерді дамыту.

Іліп тоқуға арналған иіріп жіп түрлері

- Зығыр
- Жүн иірімжібі
- Мохер
- Мақта иірімжібі
- Альпак
- Вискоза
- Кашемер

Тоқыма өнері

Тоқу өнері - қазақ халқының ежелден келе жатқан, ең алғаш киімі мен үй жабдықтары. Тоқымамен айналасқанда адам жеке басына аса қажет нәрсені жасау үщін тоқымайды: осы тоқу үстіндегі түрлі түсті бояулар әлемнің үйлесімділігін, алуан түрлі сән үлгілерін таңдап, түрлі тоқу әдістерін меңгеру адамның талғамын, шеберлігін, ой – өрісін жетілдіріп, көркемділікті сезіну қабілетін дамытады.

Тоқыма тоқу өнерінің адам өміріне тигізер пайдасы

Тоқыма тоқу жүйке жүйесі мен ми жұмысын жақсартады. Артық ойлардың арылтып, көңіл көтереді. Тоқма тоқу – шығармашылық жұмыс. Ал адам баласы шығармашылық жұмыспен айналасқан кезде, ол бар назарын ісіне аударып, көңілі жай тауып, жаны тынышталады.

Күнделікті кешке немесе бос уақытыңыз болған кезде қолыңызға түрлі – түсті жіптер мен тоқма бізін алып, іске кірісіңіз. Өзіңізге малақай, шарф, сөмке, жаялықтоқи бастаңыс. Ол қолымнан келмейдідесеңіз, тоқма тоқи алатын таныстарыңызға «ҮЙРЕТІП ЖІБЕР» ДЕП ҚОЛҚА САЛЫҢЫЗ. Дүкен сөрелерінен тоқма тоқу туралы кітаптарды іздестіріңіз. Ғаламтор беттеріндегі тоқма тоқуды үйрететін онлайн- сабақтардан дәріс алыңыс.

Сұрақ -жауап

20	40	60
20	40	60
20	40	60

Еңбексіз өмір- ...

тоқ болмайды

өмір емес

сөнген көмір

Еңбек түбі-

берeке

мереке

тоқтық

Құттықтаймыз!

Әке көрген... жонар

тон пішер

оқ

ой

Ағаш тақтаға өрнекті салғанда қашау жүзін көлбеу салып ою әдісі қалай аталады?

Жосықтау

Қиып ою

Кертіп ою

Ағаштың негізгі бөлігі қалай аталады?

діңі

тамыры

бұтағы

Жартылай қуыс құрылыс материалының атауы

ДСП

ДВП

тақтай

Тосын сый!

Технология 8 кл.
(Алмат “мектеп”2008) оқулығының авторы?

Ю. Моряков,
Г. Жарымбетова,
А. Халендеров

Г. Шымекеев
М. Ырсымбетов

Е. В. Ермилова И.
А Товченик

Ағаш материалының қасиеттері?

өзегі
діңі
дымқылдығы

Дымқылдығы
Қаттылығы
қабығы

түсі
тығыздығы
беріктігі

Металдардың қасиеттері?

беріктік
тоттану
жылудан
ұлғаю

тұтқырлдығы
электр өткізгіштігі
тоттануы

балқу температурасы
жылу өткізгіштік
серпімділік

Қорытынды:

Қазақ халқының қолөнер түрі өте көп. Соның бір ғана түрі тоқыма өнерін тілге тиек ете отырып, технология пәні қолөнер арқылы оқушылардың шығармашылық қабілеттерін шымдап болашақ Қазақстан қолөнерін дамытудың бірден-бір бастар жолы екеніне толық сенімдеміз.

Қазіргі кезде елімізде ұлттық құндылыктар-дың қайта өркендеуіне жол ашылды. Н.Назарбаевтың "Қазакстанның болашагы коғамның идеялық бірлігінде» еңбегіндегі "*Мәдени дәстүрлер қашанда әлеуметтік қайта түлеудің қайнар көзі болып келді. Қазақстанда ұлттық өнерді, мәдениетті дамытуға барынша қолдау жасалып отыр* " деген сөзі нақты айғақ бола алады.

Қолданылған әдебиеттер:

1. «Еңбекке үйрету», 2008, №8 22 бет
2. «Қазақ халқының қолөнері», 1995 64 бет
3. «Мектептегі технология», 2008, №3 12 бет
4. «Қазақстан мұғалімі», 2003, №4
5. «Қолданбалы қолөнер» энциклопедиясы, 2007
6. Мода –журналы.
7. Валя – Валентина – журналы.
8. Вязание-журналы.

Назарларыңызға рахмет!